

DWW
Dierenwelzijnsweb

Met kennis beter doen

Verslag Miniconferentie Gemeentelijk Dierenwelzijnsbeleid

Kasteel Groeneveld, Baarn, 14 oktober 2009

Onder leiding van Peter van Ingen. Sprekers: Frank Dales (directeur Dierenbescherming); Hans Hopster (lector Van Hall Larenstein, onderzoeksleider Wageningen Universiteit); Alida Oppers (directeur afdeling Voedsel, Dier en Consument LNV). Tekst en vormgeving Rik Smits/Peptalks.nl; Foto's Rob Doolaard.

Van goede wil naar goed onderbouwd beleid

Stralend zonnig maar fris is het op 14 oktober in Baarn, als de tweede miniconferentie gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid op punt van beginnen staat. Zo'n 120 gemeentebestuurders, ambtenaren en andere belanghebbenden stromen kasteel Groeneveld binnen. Koffie, koekje, knikken naar collega zus, handje geven aan zo en al gauw zijn de meesten in geanimeerd gesprek verwickeld. Opgewekte gesprekken, want er zijn erger dingen denkbaar dan een samenkomst in zo'n prachtomgeving en sommigen hebben mooie resultaten te melden. Maar het zijn, zo blijkt later, ook gesprekken met een grimmige ondertoon, want er heerst tamelijk algemeen ook onvrede. Onvrede over de VNG.

De conferentie is anders dan de eerste, een jaar eerder in Lelystad. Er zijn bijvoorbeeld dit keer 120 deelnemers, anderhalf maal zo veel als vorig jaar. Vanwege de grote belangstelling moest er zelfs een wachtlijst worden aangelegd. Maar ook opzet en inhoud zijn anders. Ging het er een jaar geleden bij de Animal Sciences Group in Lelystad nog vooral om dat mensen en instanties elkaar leerden kennen en ontdekten wat ze elkaar te bieden hadden, deze keer staan concrete beleidskwesties centraal: wat moeten we ermee, waar vinden we goede voorbeelden, wat werkt, en waar schieten we nog tekort?

Omdat het hele tableau van het dierenwelzijn onmogelijk in een keer te overzien is, heeft de organisatie het geheel opgehangen aan vier workshops over onderwerpen waar elke gemeente mee te maken heeft: honden, paarden, schuilstallen en kinderboerderijen en hertenkampen.

Frank Dales, directeur van de Dierenbescherming geeft de aftrap, waarin hij vertelt over de aard en plaats van zijn organisatie. Een ongesubsidieerde vereniging met 150.000 leden, 10.000 donateurs en

duizenden vrijwilligers. Natuurlijk krijgt de Dierenbescherming van veel gemeenten geld, maar, benadrukt Dales: “dat is geen subsidie, dat is gewoon een vergoeding voor het aan ons uitbesteden van uw wettelijke opvangtaak als gemeente.” Desondanks geeft de dierenbescherming jaarlijks zo’n dertig mil-

Frank Dales

joen Euro uit aan de opvang van en de zorg voor dieren. Geld dat, zegt hij, mensen bereid zijn te doneren doordat de Dierenbescherming heel concrete, tastbare dingen doet. Net zoals ze ook niet alleen maar dingen agendeert, maar constructief en praktisch wil meedenken, meewerken en meehelpen met partners als ministeries, vleesproducenten, het winkelbedrijf en niet in de laatste plaats gemeenten om problemen die zich nu eenmaal voordoen, op te lossen.

Dat leidt wel eens tot verwijten van andere dierenwelzijnsorganisaties dat de Dierenbescherming “heult met de vijand”, zoals dat heet. Dat ze genoeg neemt met te weinig vergaande compromissen. Dales: “En dat is ook zo. We zouden soms ook graag verder willen gaan, maar dat is niet altijd in een keer haalbaar. Maar door om de tafel te gaan zitten bereiken we stapje voor stapje wel resultaten”.

Dat lukt met ongeveer iedereen, zegt Dales, maar niet met de VNG. “Wij hebben daar herhaaldelijk op de deur geklopt, gebeld, gemailld, brieven gestuurd, om te vragen of ze zich ook een beetje met dierenwelzijn wilden bezighouden. Allemaal tevergeefs, de VNG wil niets doen aan dierenwelzijn. Dat zeggen ze letterlijk tegen ons.”

De VNG komt pas in beweging, weet Dales, als de leden daarom vragen. Daarom doet hij een beroep op de aanwezigen om dat teweeg te brengen. De VNG kan namelijk veel goed doen. Dales geeft het voorbeeld van de vergoeding voor de veertien-dagenopvang van zwerfdieren waar gemeenten wettelijk toe verplicht zijn, die momenteel bij elke gemeente apart uitonderhandeld moet worden. Waarom niet een VNG-richtlijn, zoals die ook bestaat voor de vergoeding voor de vrijwillige brandweer? Dat zou iedereen veel gedoe schelen.

Dales heeft ook nog wat concrete verlangens en aanraders. Belangrijke tip: dierenoverlast komt altijd onverwacht en vereist snelle actie. Bel dan zijn vereniging. Daar weten ze van eerder bedachte creatieve oplossingen. Zoals die keer dat ganzen zich levensgevaarlijk op een grasrijke rotonde vestigden. Een verlichte geest liet op een weetje verderop een klaversoort inzaaien waar ganzen wel pap van lusten. Resultaat: de dieren vertrokken zonder slag of stoot naar dat nieuwe paradijsje, en iedereen was gelukkig. Zo zie je, zegt Dales, dat beter samenwerken en meer contact houden veel moois kan opleveren.

Vraaggestuurd

Dan is de beurt aan **Hans Hopster, lector aan de hogeschool Van Hall Larenstein en onderzoeksleider aan de Wageningen Universiteit**, en als zodanig, volgens dagvoorzitter Peter van Ingen, de dierenwelzijnman van Nederland. Van Ingen vraagt waar vooruitgang is geboekt sinds vorig jaar, toen de conferentie vooral in het teken stond van kennisoverdracht aan en zoeken van samenwerking met gemeenten. Hopster meldt dat Van Hall Larenstein sindsdien veel vaker wordt ingeschakeld bij onderzoeken, bijvoorbeeld in Leeuwarden, Hillegom, West-Stellingwerf, Eindhoven en Emmen. Gemeenten ontdekken dat ze

WAT DE DIENENBESCHERMING WIL

- Kan de vergoedingstermijn van 14 dagen voor de opvang van zwerfdieren niet wat langer, ook al eist de wet dat niet?
- Veel gemeenten vinden de rit die gevonden zwerfdieren per dierenambulance maken naar de opvang niet bij die opvang horen, en vergoeden hem daarom niet. Is dat nu wel reëel?
- Betere voorlichting over wat te doen als een huisdier zoekraakt of een dier wordt gevonden. Bijvoorbeeld door tips op de gemeentesite, met een verwijzing naar de Dierenbescherming.
- Denk ook aan huisdieren bij het maken van rampenplannen. Wat gebeurt er met de katten, cavia's en terrariumdieren bij tijdelijke ontruimingen, bijvoorbeeld?
- Bel de Dierenbescherming als zich overlastproblemen voordoen.

kwesties waar vaak ook de Dierenbescherming nog geen antwoord op heeft, door Hbo-studenten tegen betrekkelijk lage kosten kunnen laten uitzoeken. Dierenwelzijn staat bij een aantal gemeenten inmiddels op de prioriteitenlijst, maar dat zijn natuurlijk vooral die welke toch al geïnteresseerd waren. De uitdaging nu is om ook de rest te bereiken.

Van Ingen zet daarom vraagtekens bij het feit dat Van Hall Larenstein vraaggestuurd werkt: “Jullie hebben inmiddels zo veel kennis, past daar nog wel zo’n

afwachtende houding bij?” Zo afwachtend blijkt die houding niet te zijn: “Er is nu binnen de opleiding Beleid en Communicatie een verplichte module Gemeentelijk Dierenbeleid, waarvoor de belangstelling groeit,” zegt Hopster, “en die studenten gaan vanzelf op zoek naar projecten bij gemeenten. Verder dan dat kunnen wij als school niet gaan.”

Verder vervult het Dierenwelzijnsweb (DWW, www.dierenwelzijnsweb.nl), dat tijdens de vorige miniconferentie geopend werd, een goede functie als kennisbank. Hopster: “Er wordt tegenwoordig ook een nationale en internationale agenda in bijgehouden van allerlei bijeenkomsten en activiteiten op het gebied van dierenwelzijn.”

Waar moeten gemeenten nou echt op letten, wil Van Ingen van Hopster weten. “Goede onderbouwing van beleid,” zegt Hopster. “Niet zomaar wat doen omdat er brieven op hoge poten in de krant staan, maar goed uitzoeken of uit laten zoeken hoe iets echt in elkaar steekt. Dat kost tijd, werk en geld, maar dat verdien je op termijn altijd dubbel en dwars terug. Gebruik dat onderwijs en die kennisinstellingen!”

Hopster neemt ook vast een voorschot op de toekomst: “We zien dat onze houding ten opzichte van dieren langzaam verandert. Dieren behoren meer tot onze kring dan twintig, dertig jaar geleden. Hun morele positie is verbeterd. Onderwijs, en dan met name het basisonderwijs, waar de gemeente ook een verantwoordelijkheid heeft liggen, kan meehelpen die mentaliteitsverandering te bevorderen. Onderwijs zou in mijn ogen dan ook een mooi thema zijn voor de conferentie van volgend jaar.”

Krachten in de samenleving

“Den Haag” is vertegenwoordigd door **Alida Oppers, directeur Voedsel, Dier en Consument van het Ministerie van LNV**. Zij heeft het over wat gemeenten van de overheid mogen verwachten. Dat is

Hans Hopster (rechts) in de slag met dagvoorzitter van Ingen

in de eerste plaats duidelijke wetgeving, zoals de op het moment van de conferentie ter discussie staande kaderwet Dieren, die allerlei bestaande losse wetjes moet vervangen en de gestolde ethiek van dit mo-

ment, zoals dat heet, moet bevatten. In die wet wordt bijvoorbeeld de intrinsieke waarde van het dier uitdrukkelijk erkend.

Daar staat tegenover dat we de gedachte dat elk geconstateerd probleem met een nieuwe regel van overheidswege in bedwang gehouden moet worden, inmiddels wel verlaten hebben. Soms is regelgeving inderdaad het aangewezen middel, bijvoorbeeld in het geval van circusdieren. Circussen opereren nationaal en trekken zelfs de grenzen over, dus is een landelijke aanpak op zijn plaats. Voor een goede onderbouwing daarvan hebben we onlangs – u heeft dat gezien – eerst laten onderzoeken hoe het nou echt gesteld was met die dieren en hun welzijn.

Alida Oppers

Maar dat zo'n landelijke aanpak lang niet altijd werkt, laat de onlangs ingetrokken Regeling Aggressieve Dieren (RAD) zien, stelt Oppers. “Daar werd veel van verwacht, hij werd ook gehandhaafd, maar toch bleek hij niet het beoogde effect te hebben.”

“Heel vaak.” gaat zij verder, “werkt, menen wij, de samenbindende kracht van de samenleving zelf het beste. De vraag is immers ook wie waarvoor verantwoordelijk is. Je kunt niet zeggen dat voor elk wissel de gemeente aan de bak moet, of de rijks-overheid.” Het komt dus aan op het stimuleren en faciliteren van krachten die in sectoren in de samenleving aanwezig zijn. In dat verband loopt momenteel bijvoorbeeld een project om te komen tot certificatie van bedrijven in honden en katten. Verder loopt in opdracht van LNV in Wageningen en Utrecht een project welzijn van huisdieren, en is bijvoorbeeld specifiek onderzoek gaande naar het welzijn van honden, kleine zoogdieren en papegaaien, een terrein waar nog veel over valt te ontdekken. Er is ook aandacht voor minder klassieke huisdiergroepen als vissen en reptielen.

Met het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren (LICG www.licg.nl) probeert LNV al een tijdlang te voorkomen dat iedereen telkens weer het wiel gaat zitten uitvinden. Oppers: “Het LICG levert onder

Even pauze: roken, bellen, contactjes leggen

meer, oneerbiedig gezegd, bijsluiters met broodnodige informatie over wat je met een dier wel en niet kunt doen. Heel nuttig voor mensen die een dier denken aan te schaffen.”

LNV verzorgt ook cursussen, bijvoorbeeld voor dierenambulanciers, die goed aftrek blijken te vinden. Dat is ook weer een voorbeeld van hoe we ons erop richten goede randvoorwaarden te scheppen in

Bijincidenten

Daarna is het tijd voor de eigenlijke hoofdmoot van de dag, de rond de netwerklunch geplande workshops-met-presentatie over respectievelijk hondenbeleid, paardenbeleid, schuilstallenbeleid en kinderboerderijen en hertenkampen. Menigeen die door de fraaie zalen van Groeneveld ter workshop spoedt, vraagt zich af wie die tot de tanden bewapende politiemannen op deze bijeenkomst van keurig oppassende lieden komen arresteren, totdat het besef doordringt dat ze hier zijn vanwege de workshop hondenbeleid: het zijn Ernst ter Veer en Han Meijer van de Groningse hondengeleidersbrigade, de politiemensen achter de surveillancehonden die supporters in bedwang houden of bij ordeverstoringen bij grote evenementen optreden: “je hebt ook speurhonden en reddingshonden en zo, maar wij zijn van de honden die soms, onder strenge voorwaarden, mogen bijten”. Het zijn rasechte ervaringsdeskundigen, die in een met soms hilarische, soms bloedstollende praktijkvoorbeelden doorspekt betoog een levendig beeld schetsen van de aanpak

Politiekistjes onder de kroonluchters

plaats van alleen maar regeltjes te bedenken.

“Maar wij verwachten op onze beurt ook wel wat van de gemeenten,” zegt Oppers: “Dingen die veel beter dicht bij de burger, dus lokaal kunnen worden aangepakt. Wat ik bedoel zie je al aan de workshoponderwerpen van vandaag. Maar in een dichtbevolkt land als het onze komen de belangen van bijvoorbeeld paarden- en hondenbezitters nog wel eens met elkaar in conflict. Dat zijn ook dingen waar u mee aan de slag zult moeten.” En de VNG, daarvan denkt Oppers dat ze wel in beweging komt naarmate meer gemeenten dierenwelzijn als beleidspunt prioriteit gaan geven. Dan kunnen ze eenvoudig niet achterblijven.

Op het hooi in discussie over het hertenkamp

van agressieve honden in hun regio.

Altijd als de politie aldaar met overlastgevende of gevaarlijke honden te maken krijgt, wordt de klus meteen aan deze afdeling overgedragen, met groot succes. Beter de specialisten op een agressieve hond afgestuurd, of een agressieve baas, dan een straatagent die misschien zelf ook niet veel met honden opheeft. Het is beleid dat werkt, dat zorgt voor een zo goed mogelijke afhandeling van bijtincidenten, maar ook voor een zo effectief mogelijke aanpak van bijvoorbeeld overlastproblemen doordat eigenaren hun hond tot schrik van omwonende mensen en andere dieren maar los laten rondstruinen of onvoldoende onder controle hebben.

Bevindingen workshop Hertenkampen en kinderboerderijen

Presentaties: Annelien Klunder & Bianca Momberg (studenten Van Hall Larenstein) *Herrie in het hertenkamp*; Hans de Rijk (hoofd stadsboerderijen gemeente Den Haag) *Kinderboerderijen en dierenwelzijn*.

- Uit educatief en interactief oogpunt verdienen kinderboerderijen de voorkeur boven hertenkampen
- Hertenkampen zijn uit de tijd, vinden de meesten. Het is voor de dieren geen natuurlijke omgeving, en daarom af te keuren. Hertenkampen zijn wel een historisch gegeven dat soms echt intrinsiek onderdeel vormt van een stadslandschap of landgoed.
- Hertenkampen zijn relatief beheer-arm. Dat leidt nogal eens tot te weinig zorg. Er lijken geen richtlijnen voor de kennis en kunde van de beheerder, en regelmatig toezicht is nodig in verband met bijvoorbeeld bijvoeren, maar ook omdat er nogal eens niet langer gewenste huisdieren over het hek gezet worden. Het kamp werkt als vondelingenloket.
- Bijvoeren gebeurt vaak uit onwetendheid, en er wordt nogal wat aan plastic zakken en dergelijke bij de beesten gegooid. Soms blijken een simpel bordje en wat regelmatig geleegde prullenmanden wonderen te doen.
- Voor een goede kinderboerderij is een helder geformuleerde doelstelling noodzakelijk: wat wil je ermee bereiken, en hoe?
- Goede verzorging en toezicht zijn noodzakelijk, dat kost geld.
- Zorg voor deskundig personeel, leid ook de vrijwilligers op. Dat is lastig voor gemeenten, maar er bestaan ook gecertificeerde groenmedewerkers.
- In sommige gevallen (particuliere stichtingen, bijvoorbeeld) heb je als gemeente weinig te zeggen. Wat dan?

Bevindingen workshop Schuilstallenbeleid

Presentaties: Jinke Hesterman (Stichting Levende Have) *Blij op de wei*; Paul Verijeken (Beleidsadviseur Ruimte en Economie gemeente Wijchen) *Schuilstallenbeleid gemeente Wijchen*.

- Het is niet duidelijk hoe veel en welke gemeenten zich bezig houden met schuilstallenbeleid.
- Het overgrote deel van meldingen bij de Dierenbescherming van wantoestanden inzake schuilstallen gaat over pony's en paarden.
- Grootste hobbel is de ruimtelijke ordening. In gebied met agrarische bestemming mag wel wat, maar niet in gebied met bijvoorbeeld recreatiebestemming, terwijl juist daar de meeste paarden en andere hobbydieren zitten.
- Let op bij het werken aan bestemmingsplannen, dat kan veel gedoe schelen.
- Praten met eigenaren van illegale bouwsels en ze een alternatief aanreiken werkt beter dan alleen maar verbodshandhaving.

Workshoppers aan het werk

Ze vertellen van het schrikbarende aantal aangiften dat jaarlijks gedaan wordt van bijtincidenten: 150.000. Ze vertellen ook dat dat maar het topje van de ijsberg moet zijn. De meeste incidenten vinden plaats binnen een gezin, tussen twee buurgezinnen of binnen een familie. Dan stap je niet zo gauw naar de politie. En van veel incidenten kán de politie geen aangifte opnemen, omdat een hond nu eenmaal niet wettelijk kan handelen. Het zijn in beginsel civiele schadekwesies, niets voor politie en justitie. De Groningse hondengeleiders gaan bij elk ernstig incident kijken en praten met de betrokkenen om tot een zo goed mogelijke afwikkeling te komen, maar justitie komt pas in het geweer als de burgemeester ingrijpt op grond van de APV, dreigende verstoring van de openbare orde of het wetsartikel dat eigenaren van potentieel gevaarlijke dieren verplicht om hun beesten voldoende onder controle te houden.

Paard in de achtertuin

Achteraf komt het hele gezelschap nog eens bij elkaar om voordat met een welverdiende borrel de dag wordt afgesloten, door te nemen wat de workshops zoal opleverden.

Diederik van Uiter, wethouder in Renkum, meldt dat het algemene gevoel in de workshop kinderboerderijen en hertenkampen toch was dat hertenkampen hun tijd gehad hebben, de toekomst is aan kinder- en stadsboerderijen. Daar moet dan wel aandacht besteed worden aan de professionaliteit van het personeel; goed voor dieren, bezoekers en dat personeel zelf. Niet iedereen in de zaal deelt de aversie tegen het hertenkamp, maar de trend is duidelijk.

“Bezint eer gij begint,” is wat volgens **Eva van der Matten**, verantwoordelijk voor de handhaving in de gemeente Ridderkerk, de workshop schuilstallenbeleid paarden- en andere hobbydierbezitters in spe zou willen toeroepen. Problemen op het bordje van de gemeente leggen helpt niet, want die loopt tegen de onbuigzame regels van ruimtelijke ordening aan en heeft daardoor geen speelruimte. Resultaat: boze dierenhouders en gefrustreerde handhavingsambtenaren. In beleidsadviseur **Paul Verijekens** Wijchen weten ze hobbydierenhouders wel een alternatief te bieden. Hij schreef een gedetailleerde beleidsnota, die vervolgens in de vorm van ontheffingen in het bestemmingsplan vertaald is. Zo krijgen mensen de kans om binnen de regels en passend in het landschap hun dieren schuilgelegenheid te bieden.

Bineke de Vries van de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie signaleerde in de workshop paardenbeleid vooral groeiende problemen door de stijgende populariteit van de dieren. Er zijn niet te veel paarden, maar er wordt wel te slecht op ze gepast. Dat maakt gemeentelijke bemoeienis noodzakelijk, ook al omdat de sector zelf niet beschikt over één overkoepelende vereniging of belangenorganisatie. Maar bij nog te veel gemeenten ontbreekt het aan bewustzijn van de problemen en aan kennis van wat er bij het houden van een paard komt kijken. Let eens op, vraagt De Vries aan gemeenten, wat er in het buitengebied gebeurt, waar meer en meer boeren op eigen houtje maar wat met paarden en stallen gaan rommelen, omdat er toch niets geregeld is. Bij wethouder Wagner in Heemskerk kan worden nagevraagd hoe je dat verschijnsel kunt aanpakken.

Lizzy Merx van gemeente Huizen beschouwt als zwaarwegendste punt uit de workshop hondenbeleid de noodzaak van voorlichting aan hondenbezitters over hoe hun honden, maar ook zichzelf en hun kinderen, zo op te voeren dat baas, kind, hond en omgeving zonder ongelukken met elkaar kunnen leven. Daar kan vooral het in 2006 opgerichte LIGC veel in betekenen. Gelukkig kan **Saskia Ober** van het LICG vertellen dat het aantal bezoekers aan de LICG-website snel stijgt, eten, reizen naar het buitenland en over van alles van honden tot slangen en kippen.

Tot slot zet Van Ingen alle aanwezige wethouders op een rij, met de vraag of dierenwelzijn een campag-

Lunch

Bevindingen workshop Paardenbeleid

Presentaties: Machteld van Dierendonck (Equus Research & Therapy) *Welzijn en Veiligheid Paard*; Bineke de Vries (KNHS) *Paarden in landschap en verkeer*.

- Paarden in de openbare ruimte leveren vooral problemen op i.v.m. verkeersveiligheid (paard mag bijv. niet op fietspad) en vanwege mest.
- Paardenhouderij is inmiddels een grotere bedrijfstak dan de pluimveehouderij, maar dat dringt nog niet bij alle gemeenten door.
- Het ontbreekt aan landelijke richtlijnen voor huisvesting, dat moet de sector zelf organiseren.
- Aanvragen voor welzijnsvriendelijke huisvesting worden vaak ten onrechte afgekeurd. De reden is dat overheden door kennisgebrek vasthouden aan conservatieve ontwerpen en afmetingen.
- Het ontbreekt zowel bij gemeenten als bij paardenhouders aan kennis en deskundigheid.
- Er is veel verrommeling door bijvoorbeeld illegale maar gedoogde manegebakken. Dat probleem moet opgelost worden door partijen te stimuleren tot samenwerking in de vorm van een gemeenschappelijke bak in een buurt, gekoppeld aan financieel hulpleid en handhaving.
- Een goede inpassing van paarden in het landschap is best bereikbaar. Mooier landschap maken gaat goed samen met meer diervriendelijkheid. Streekplan is belangrijk.
- Paarden zijn goedkoop en populair, mensen schaffen daardoor nogal eens lichtzinnig een paard of pony aan. Zo'n dier komt soms letterlijk in de achtertuin terecht, met voorspelbare gevolgen. Er zijn veel 'onzichtbare paardenhouders', die voor de sector en organisaties als de KNHS onbereikbaar blijven. Daar heeft de gemeente een rol.
- Oplossingen mogen problemen niet verschuiven. Beleid moet structureel zijn, het is geen politieke vierjarenkwestie.

Bevindingen workshop Hondenbeleid

Presentaties: Han Meijer & Ernst ter Veer (Dienst Levende Have regiopolitie Groningen): *Werkwijze m.b.t. gevaarlijke honden in Groningen*; Saskia Ober (LICG) *De hond in de gemeente*.

- Het goed georganiseerde voorbeeld van de regio Groningen bij de aanpak van gevaarlijke en agressieve honden is helaas geen gemeengoed. Gemeenten hebben vaak geen idee hoe te handelen bij meldingen.
- Nu de Regeling Agressieve Dieren (RAD) is ingetrokken, kan de burgemeester dieren onmiddellijk in beslag nemen op grond van art. 172:3 van de gemeentewet. Die bevoegdheid kan niet aan de politie worden gemandateerd.
- Gevaarlijkverklaring is een gemeentekwestie: na verhuizing is zo'n hond formeel ineens weer niet gevaarlijk!
- Een goed hondenlosloopgebied 1) ligt dichtbij de woonwijk; 2) heeft geen nevenfunctie als speelterrein, schapenwei of recreatiepark (gaat soms wel: Vondelpark Amsterdam); 3) is ingericht naar gelang zijn hoofdfunctie: uitlaatof losloopveld; 4) biedt honden de ruimte en is voor hen interessant ingericht; 5) wordt niet doorsneden door fietspaden; ligt niet langs een spoorbaan of doorgaande weg; 6) heeft een omheining waar honden niet overheen of onderdoor kunnen.
- Uitlaatservices zouden gereguleerd moeten worden, maar dat ligt juridisch lastig.
- Er moeten goede opruimvoorzieningen zijn, en er moet gehandhaafd worden.
- Duidelijk moet zijn wie verantwoordelijk is voor het schoonhouden: de gemeente of de burger. Hoe dan ook, poep opruimen moet altijd.
- Denk aan de mogelijkheid van wisselgebieden (dagtijden, seizoenen), dat kan draagvlak vergroten. Goede communicatie is essentieel.
- Hondenbeleid moet al onderdeel zijn van de planvorming van nieuwbouwwijken.
- Draagvlak is soms op onverwachte manier te kweken. In Emmen liet men schoolkinderen bordjes ontwerpen, dat hielp enorm.

nepunt wordt bij de komende gemeenteraadsverkiezingen. Ja, is het overwegende gevoel. Maar niet iedereen denkt er zo over en of er echt zetels mee gewonnen worden, daarvan is men vooralsnog min-

der overtuigd. Maar de trend naar meer concrete belangstelling voor dierenwelzijn is onmiskenbaar, en het moet al gek lopen als volgend jaar de VNG niet ook in de zaal zit.

Hans Hopster

Contact DWW

Postbus 65, 8200 AB Lelystad
T: 0320 238206, M: 06 517 577 81
hans.hopster@wur.nl
www.dierenwelzijnsweb.nl

